

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ і НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних економічних відносин і бізнесу

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

**з дисципліни «Міжнародні економічні відносини»
для студентів**

**Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини»
Освітньо-професійна програма: «Міжнародний бізнес»**

Київ – 2021

Розробник:

Татаренко Н.О., кандидат економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу Факультету міжнародних відносин Національного авіаційного університету

Ричка М.А., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу Факультету міжнародних відносин Національного авіаційного університету

Рецензенти:

Набок І.І., к.е.н., доц., доцент кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу ФМВ НАУ

Балабанова Г.П., к.філос. н., доц., доцент кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу ФМВ НАУ

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу Факультету міжнародних відносин НАУ

Протокол № 11 від 26.08.2021 р.

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи містять вступ, мету та завдання курсової роботи, склад, обсяг і структуру курсової роботи, методичні рекомендації до виконання аналітичної частини, порядок захисту курсової роботи список основної та додаткової літератури, додатки. Для студентів, галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» освітньо-професійної програми: «Міжнародний бізнес».

ЗМІСТ

Вступ	4
I. Курсова робота з дисципліни "Міжнародні економічні відносини", її мета і завдання	6
II. Етапи підготовки та захисту курсової роботи	9
2.1. Розробка тематики курсових робіт	
2.2. Наукове керівництво підготовкою курсових робіт	
2.3. Вибір та затвердження теми курсової роботи	
2.4. Формування і затвердження індивідуального завдання на підготовку курсової роботи	
2.5. Графік виконання курсових робіт та контроль за його дотриманням	
2.6. Рекомендація курсової роботи до захисту	
2.7. Порядок захисту курсової роботи	
2.8. Критерії оцінювання курсової роботи	
III. Вимоги до змісту курсової роботи	18
3.1. Вимоги до структури	
3.2. Вимоги до теоретичного розділу	
3.3. Вимоги до аналітичного розділу	
3.4. Вимоги до конструктивного розділу	
3.5. Вимоги до висновків	
IV. Вимоги до оформлення курсової роботи	21
4.1. Текст	
4.2. Таблиці	
4.3. Ілюстрації	
4.4. Формули	
4.5. Цитування та посилання на використані джерела	
4.6. Додатки	
4.7. Бібліографічний опис використаних джерел	
4.8. Зовнішнє оформлення	
V. Додатки	33

ВСТУП

Дисципліна «Міжнародні економічні відносини» є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують міжнародний профіль фахівця в області міжнародних відносин.

Метою викладання дисципліни є формування у студентів сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань у галузі міжнародних відносин, засвоєння основних теоретичних положень та опанування необхідними практичними навичками, що мають забезпечувати ефективність їх діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких **компетентностей**:

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
- Здатність планувати та управляти часом.
- Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
- Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.
- Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.
- Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.
- Здатність володіти методикою статистичного та економічного аналізу стану, структури та динаміки світових ринків, зокрема, світового ринку авіаційних перевезень.

Результати навчання, які дає можливість досягти освітній компонент.

- Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.
- Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.
- Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.
- Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.
- Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків.
- Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.
- Формулювати висновки і пропозиції, вирішувати проблемні ситуації та розв'язувати практичні завдання у сфері міжнародного бізнесу, передусім, у авіаційно-космічній галузі з урахуванням невизначеності умов і вимог середовища міжнародних економічних відносин.

I. КУРСОВА РОБОТА З ДИСЦИПЛІНИ "МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ", ЇЇ МЕТА І ЗАВДАННЯ

Курсова робота з дисципліни "Міжнародні економічні відносини" – це самостійне теоретико-прикладне дослідження, яке є частиною навчального плану та формою закріплення знань з даної дисципліни. Курсова робота (КР) з дисципліни виконується у шостому семестрі відповідно до затверджених в установленому порядку даних методичних рекомендацій і є підтвердженням рівню засвоєння теоретичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі вивчення матеріалу дисциплін галузі міжнародних економічних зв'язків та зовнішньоекономічної діяльності України в умовах глобалізації світового господарства.

Метою написання КР є:

- ***перевірка*** рівню:

- володіння студентом понятійним апаратом, що застосовується в світовій господарській практиці;
- розуміння сутності міжнародних економічних відносин, їх значення для національних економік і світового розвитку, еволюції, особливостей дії законів МЕВ і принципів їх функціонування;
- розуміння особливостей розвитку інтеграційних процесів та діяльності міжнародних економічних організацій;
  - вміння творчо аналізувати стан системи міжнародних економічних відносин та міжнародного права, визначати проблеми й тенденції їхнього розвитку

- ***закріплення у студентів теоретичних знань та практичних навичок щодо:***

- аналізу процесів розвитку міжнародних економічних відносин, національних і міжнародних систем їх регулювання та контролю;
- особливостей конкурентної боротьби на світових ринках;
- функціонування суб'єктів світових ринків;
- специфіки організації міжнародних фінансових і кредитних відносин;
- специфіки МЕВ у сфері розбудови світової і національної інфраструктури;

– діяльності міжнародних фінансово-кредитних організацій

- **підготовка до написання випускної бакалаврської роботи.**

Для успішного виконання курсової роботи студент повинен **володіти**: методологічними засадами та інструментарієм дослідження міжнародних економічних відносин; інноваційними методами оцінки та прогнозування розвитку міжнародних економічних відносин; знаннями про сучасні тенденції та порядок здійснення міжнародних операцій; знаннями про особливості та тенденції міжнародної економічної інтеграції, про сучасний стан вирішення глобальних світових проблем і, окремо, знаннями про місце, проблеми та перспективи розвитку авіаційної галузі в світі і в Україні.

Вміти: використовувати необхідну інформацію для оцінки тенденцій розвитку світової економічної системи та приймати на цій основі правильних, обґрунтованих, виважених управлінських рішень; самостійно оцінювати вплив на розвиток вітчизняної авіаційної галузі різноманітних міжнародних політичних, соціальних, економічних чинників; самостійно діагностувати вплив регулюючих дій міждержавних, наднаціональних інституцій на розвиток національної економіки і авіаційної галузі зокрема; самостійно оцінювати конкурентні переваги підприємства, галузі, їх місце у підтримці конкурентоспроможності національної економіки; самостійно користуватися інструментарієм оцінки ефективності діяльності ТНК, міжнародних фінансово-кредитних організацій на національному та світовому економічному просторі; аналізувати показники, які характеризують стан сучасних глобальних проблем.

Працюючи над курсовою роботою, студент має засвоїти навички: правильної постановки проблеми та обґрунтування її актуальності; формулювання мети і завдань дослідження; побудови логічного плану і оптимальної структури; роботи з літературними джерелами та статистичною інформацією; аналізу та оцінки різних аспектів міжнародної економічної діяльності, обґрунтування власних узагальнень, висновків та пропозицій.

Конкретні завдання, що мають бути вирішені в курсовій роботі залежать від її орієнтації (практична чи науково-дослідницька) та об'єкта дослідження. Зокрема,

робота студента, що навчається за ОПП "Міжнародний бізнес" повинна бути переважно практично орієнтованою, коли головним завданням є пошук та обґрунтування ефективних методів ведення міжнародної економічної діяльності конкретними суб'єктами, установами, державою. Проте, студентам за погодженням із науковим керівником надається право виконувати науково-дослідницьку за характером курсову роботу. У такому випадку головне завдання полягатиме у поглибленому вивченні відповідних теоретичних моделей, пошуці шляхів їх адаптації до умов розвитку міжнародного бізнесу в Україні, а головним критерієм оцінки стане наявність елементів наукової новизни.

Основними змістовними завданнями курсової роботи є:

- узагальнення теоретико-методологічних засад аналізу обраного об'єкта дослідження;
- проведення всебічної діагностики обраної форми міжнародних економічних відносин із застосуванням сучасного наукового інструментарію;
- розробка та оцінка альтернативних підходів до вирішення визначених проблем;
- обґрунтування запропонованих рішень з використанням ситуаційного аналізу;
- підготовка доповіді і наочних матеріалів, що відбиватимуть основний зміст роботи та пропозиції автора для подальшого їх публічного захисту.

Повнота й особливості реалізації цих завдань залежать від напряму дослідження, об'єкта дослідження та його специфічних рис.

II. ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

2.1. Розробка тематики курсових робіт

Визначення тематики курсових робіт направлено на розкриття і конкретизацію узагальненого об'єкта спеціальності та спеціалізованого об'єкту діяльності за окремими напрямками міжнародних економічних відносин. Ключовими вимогами при формулюванні тем курсових робіт є орієнтація на проблеми, розв'язанню яких будуть присвячені курсові роботи, їх зв'язок з узагальненим об'єктом спеціальності та спеціалізованим об'єктом програми бакалаврату.

Тематика курсових робіт систематично оновлюється кафедрою з урахуванням змін, що відбуваються у відповідних сферах міжнародних економічних відносин (Додаток Г). При укладанні тематики курсових робіт необхідно враховувати лаконічність та однозначність формулювань; рівень відображення в них як професійних завдань, що передбачені дисципліною "Міжнародні економічні відносини" і спеціалізацією, так і загальних, передбачених бакалаврською програмою.

Визначення напрямку дослідження здійснюється виходячи з наукових інтересів студента, тематикою наукових досліджень кафедри тощо.

При виборі напрямку дослідження доцільно користуватися пропонованим переліком тем, проте він не є обов'язковим і може уточнюватись або доповнюватись за бажанням студента та його наукового керівника.

2.2. Наукове керівництво підготовкою курсових робіт

Персонально керівництво роботою студентів над курсовою роботою здійснюють призначені кафедрою наукові керівники. Науковими керівниками курсової роботи можуть бути викладачі, які мають наукові публікації у галузях знань, що відповідають спрямованості і змісту бакалаврської програми.

Наукове керівництво виконанням студентами курсової роботи складається з його методологічного та організаційного забезпечення.

Методологічні засади, якими керуються студенти при підготовці курсової роботи, визначаються кафедрою. Вони представлені монографіями, дисертаціями, дослідженнями, підручниками, посібниками, методичними розробками, іншими науково-методичними матеріалами, розробленими вітчизняною і світовою наукою та колективом кафедри. Консультативну допомогу по їх відображенню у курсових роботах студентам надають наукові керівники – автори праць, виконаних на кафедрі.

Організаційно керівництво процесом підготовки студентами курсової роботи забезпечується системою заходів, до якої входять:

- вибір і затвердження теми курсової роботи;
- узгодження змісту роботи;
- розробка графіку підготовки курсової роботи;
- визначення системи консультацій;
- надання студентам організаційно-технічної допомоги (робота в комп'ютерному класі, ознайомлення з матеріалами навчально-методичних кабінетів тощо)
- оцінювання курсової роботи науковим керівником на предмет її рекомендації до захисту.

Обов'язками наукових керівників є:

- участь у розробці методичних рекомендацій з написання курсових робіт;
- консультування студентів з питань вибору теми роботи, розробки її плану, добору спеціальної літератури, підготовки окремих розділів;
- формулювання завдання на курсову роботу із зазначенням термінів виконання кожного розділу;
- контроль за дотриманням студентом регламенту підготовки курсової роботи;
- контроль якості курсової роботи;
- підготовка відгуку про курсову роботу з характеристикою її якості відповідно до структури та критеріїв оцінки;

- інформування кафедри про хід виконання студентами курсової роботи і про випадки недотримання графіка підготовки окремих розділів і роботи в цілому;
- участь в обговоренні кафедрою будь-яких питань у галузі підготовки курсових робіт і результатів їх захисту.

План курсової роботи повинен відповідати темі дослідження, мати чітку логіку поєднання теоретико-методичної, аналітичної та конструктивної частини. При розробці та обговоренні плану дослідження необхідно скласти поетапний календарний план написання курсової роботи згідно із затвердженим на кафедрі регламентом. Невиконання графіку та систематичне відхилення від регламенту є підставою для недопущення студента до захисту курсової роботи.

2.3. Вибір і затвердження теми курсової роботи

Вибір теми курсової роботи є прерогативою студента. При цьому йому необхідно керуватися наступним:

- науковими інтересами та власними уподобаннями;
- тематикою наукових досліджень, що проводить кафедра;
- актуальністю проблеми, що розглядається в роботі суб'єктів міжнародної економічної діяльності (на рівні підприємств, організацій, регіонів чи суспільства);
- можливостями отримати необхідні матеріали для підготовки роботи;
- власним потенціалом розробки обраної теми на належному рівні.

Теми курсових робіт обираються із розробленого кафедрою переліку (Додаток Г) і за погодженням з науковим керівником та можуть бути скореговані у відповідності з побажаннями студента.

Студент має право запропонувати власне формулювання теми, яке відповідає узагальненому об'єкту спеціальності або спеціалізованому об'єкту бакалаврської програми. Теми курсових робіт мають відповідати обраному студентом спрямуванню бакалаврської програми. В окремих випадках теми курсових робіт і їх розкриття можуть відображати функціонування віртуальних об'єктів або процесів. При цьому вихідні матеріали, необхідні для підготовки курсових робіт, задаються

науковим керівником та відображаються в індивідуальному завданні підготовки курсової роботи.

2.4. Формування і затвердження індивідуального завдання на підготовку бакалаврської курсової роботи

Після затвердження теми науковий керівник разом зі студентом формують індивідуальне завдання на підготовку курсової роботи.

Індивідуальне завдання направлено на досягнення наступних цілей:

- окреслити методологічні рамки розробки теми, визначивши мету курсової роботи, встановивши об'єкт та предмет дослідження;
- визначити основні напрямки роботи та відобразити їх в структурі курсової роботи;
- сформулювати завдання таким чином, щоб студент зміг продемонструвати набуті професійні компетенції;
- забезпечити самостійність роботи студентом над курсовою роботою шляхом індивідуалізації завдань та їхньої прив'язки до конкретних об'єктів і предметів дослідження.

2.5. Графік виконання курсових робіт та контроль за його дотриманням

Календарний графік підготовки та захисту курсових робіт курсової роботи орієнтований на графік, встановлений кафедрою і направлений на забезпечення якості виконання роботи. Він покликаний вирішити наступні завдання:

- надати методичну допомогу студентам в організації процесу підготовки курсової роботи;
- створити систему контролю за ходом підготовки курсової роботи з боку кафедри;
- забезпечити систематичність та самостійність виконання студентом усіх робіт, передбачених індивідуальним завданням.

Контроль за дотриманням графіка виконання курсової роботи покладається на наукового керівника. Кафедра періодично розглядає на своїх засіданнях хід підготовки студентами курсової роботи за інформацією наукового керівника.

2.6. Рекомендація курсової роботи до захисту

Попереднє оцінювання та рекомендація курсової роботи студента до захисту здійснюється науковим керівником. Воно передбачає оцінку усіх складових виконаної роботи студентами, оформлену у вигляді відгуку. Відповідно до затвердженого графіку студент зобов'язаний подавати курсову роботу науковому керівникові на перевірку частинами та повністю у встановлені терміни. В разі порушення та невиконання студентом календарного графіка виконання курсової роботи керівник має право не рекомендувати роботу до захисту перед комісією.

Відгук наукового керівника на курсову роботу оформлюється за стандартним зразком.

При написанні Відгуку на курсову роботу, науковий керівник вказує на рівень самостійності виконання роботи, на наявність самостійних розробок автора, наукову новизну його досліджень та практичну цінність висновків і рекомендацій, що містяться в роботі, зазначає недоліки курсової роботи. При виставленні загальної рекомендованої оцінки науковий керівник вказує на відповідність бакалаврської курсової роботи вимогам до її написання та дотримання термінів її підготовки.

Курсова робота з дисципліни "Міжнародні економічні відносини", підписана автором, з письмовим Відгуком наукового керівника подається на захист.

У разі невідповідності курсової роботи вимогам даних рекомендацій керівник курсової роботи може не допустити студента до захисту курсової роботи.

2.7. Порядок захисту курсової роботи

Порядок захисту курсової роботи встановлюється кафедрою.

Студент готує до захисту короткий виступ та ілюстративний матеріал (таблиці, графіки, діаграми, рисунки тощо) для всіх членів комісії.

Час виступу не повинен перевищувати 10 хвилин, має бути стислим, конкретним, з використанням ілюстративного матеріалу – презентація в Power Point, роздаткового матеріалу (набору таблиць, графіків, діаграм, схем відповідних слайдів). Головне призначення таких додатків – детально та наочно проілюструвати основні положення роботи.

У виступі студент має розкрити: актуальність теми; структуру роботи; об'єкт дослідження; висновки з аналізу, зміст запропонованих заходів і обґрунтування їх ефективності.

Завершуючи доповідь, студент має відзначити яким чином, де і ким його висновки та рекомендації можуть бути впроваджені; кому можуть бути корисними результати дослідження; у якій сфері очікується соціально-економічна ефективність від запропонованих ним заходів.

Під час доповіді студенту слід звертатися до ілюстративного матеріалу, коротко пояснюючи його зміст.

Члени комісії, присутні на захисті, можуть ставити студенту запитання з метою визначення рівня його спеціальної підготовки, опрацювання обраної тематики курсової роботи та ерудиції.

На зауваження та запитання членів комісії студент повинен дати аргументовану відповідь.

Загальний час захисту курсової роботи не повинен перевищувати 15-20 хвилин в середньому на одного студента.

Після обговорення підсумків захисту виноситься рішення комісії.

В разі незгоди з оцінкою студент має право на апеляцію.

Студенти, які одержали під час захисту незадовільні оцінки, можуть бути допущені до повторного захисту курсової роботи з дисципліни "Міжнародні економічні відносини" у визначені кафедрою терміни.

Після захисту курсова робота передається на зберігання до архіву.

2.8. Критерії оцінювання курсової роботи

Критерії оцінки курсової роботи є методичним засобом, що використовується комісією з метою виявлення відповідності професійних компетенцій студента вимогам Галузевого стандарту освіти. Вони передбачають аналіз рівня відображення в курсовій роботі раніше отриманих в ході навчання професійних знань.

На підставі загальних критеріїв оцінки курсової роботи кафедрою розробляються і затверджуються критерії, що відображають специфіку професійних завдань які виконуються в межах відповідних бакалаврських програм. Вони слугують студентам в якості орієнтирів, що дозволяють проявити професійні компетенції, а призначена кафедрою комісія використовує ці критерії для оцінювання курсової роботи.

Кафедра може прийняти до уваги інформацію наукового керівника, відображену у його відгуку, про хід підготовки курсової роботи.

У процесі визначення оцінки враховується дві складові показників якості курсової роботи – якість її змісту і якість захисту:

За змістовними аспектами оцінки роботи:

- актуальність обраної теми дослідження;
- спрямованість роботи на розробку реальних практичних рекомендацій;
- відповідність роботи поставленим цілям і завданням;
- широта й адекватність методологічного та діагностичного апарату;
- наявність альтернативних підходів до вирішення визначених проблем;
- рівень обґрунтування запропонованих рішень;
- ступінь самостійності проведення дослідження;
- володіння професійною мовою при викладенні матеріалів;
- загальне оформлення.

За якістю захисту роботи:

- вміння стисло, послідовно та чітко викласти сутність і результати дослідження;

- здатність аргументовано захищати свої позиції, думки та погляди;
- загальний рівень підготовки студента;
- володіння культурою презентації.

Підсумкову оцінку бакалаврської курсової роботи визначає комісія.

Загальне оцінювання курсової роботи.

Відмінно (90-100). Тема курсової роботи розкрита комплексно, системно, творчо; здійснено теоретико-методологічне обґрунтування взаємозв'язків об'єкта дослідження; надано рекомендації щодо вирішення окремих проблем практичної (емпіричної) ситуації. Курсова робота виконана самостійно, були враховані всі зауваження і побажання наукового керівника під час її доопрацювання студентом напередодні захисту. Графік написання курсової роботи було дотримано. Проведено аналіз емпіричного матеріалу, у т.ч. за допомогою статистичних та аналітичних методів, економетричних методів, методів SWOT-аналізу. Доповідь студента і відповіді на запитання при захисті курсової роботи були логічними, послідовним та аргументованими. Оформлення роботи виконано з урахуванням всіх вимог методичних рекомендацій з написання курсової роботи.

Добре (75-89). Тема курсової роботи розкрита достатньо повно; розділи логічно пов'язані; висновки та узагальнення є достовірними і аргументованими, підкріплені статистичним та емпіричним матеріалом. Натомість, курсова робота містить певні недоліки, аргументи є поверховими або базуються на застарілих даних, студент мало використовує першоджерела. Відповіді на запитання членів комісії, в основному, є правильними, але мають певні неточності. Курсова робота, більшою мірою, відповідає вимогам.

Задовільно (60-74). Тема курсової роботи, в основному, розкрита. Натомість, має системні недоліки змістовного характеру. Студентом нечітко сформульована мета курсової роботи, зроблені висновки не відповідають визначеним у вступі завданням. В аналітичній частині переважає описовість; підбірка інформаційних та аналітичних матеріалів у курсовій роботі не завжди є обґрунтованою; пропозиції, узагальнення та рекомендації курсової роботи містять положення, що обґрунтовані

недостовірно. Відповіді на запитання членів комісії присутні, але є частково правильними або ж неповними. Курсова робота виконана у неналежний термін без поважних причин. Є зауваження щодо оформлення роботи.

Незадовільно (35-59). Тема курсової роботи не розкрита. Висновки не відповідають меті курсової роботи. Розділи не пов'язані між собою логічно, предмет дослідження відрізняється у різних розділах. Не використовуються сучасні джерела наукової та статистичної інформації. У курсовій роботі аналіз виконаний поверхово, переважає описовість. Присутній плагіат. Незадовільним є оформлення курсової роботи. Відповіді студента на запитання комісії відсутні, є неточними та/або неповними.

Курсова робота з дисципліни "Міжнародні економічні відносини" до захисту НЕ ДОПУСКАЄТЬСЯ, якщо:

- робота подана науковому керівникові з порушенням термінів, встановлених графіком;
- курсова робота написана на тему, якої немає в переліку (Додаток Г), чи яка не була узгоджена з керівником;
- курсова робота виконана не самостійно;
- структура курсової роботи не відповідає вимогам;
- в роботі відсутнє обґрунтування основних положень, вони не підтверджені економічними викладками;
- курсова робота недбало оформлена.

III. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Структура, зміст і обсяг курсової роботи

Курсова робота з дисципліни "Міжнародні економічні відносини" як оригінальне теоретично-прикладне дослідження повинна мати певну логіку побудови, послідовність і завершеність.

Загальний обсяг курсової роботи має бути в межах 1-го друк.арк. (24 сторінки) друкованого тексту формату А4 (без списку джерел та додатків).

3.1. Вимоги до структури курсової роботи

рекомендується наступна структура курсової роботи:

- Титульний аркуш (зразок наведено в Додатку Б);
- Зміст роботи;
- Вступ;
- Перший (теоретичний) розділ;
- Другий (аналітичний) розділ;
- Третій (конструктивний, проектний) розділ;
- Висновки (заключна частина);
- Список використаних джерел.
- Додатки
- ВІДГУК наукового керівника (зразок наведено в Додатку Ж);

Зміст курсової роботи (1 сторінка). В ньому записуються назви всіх розділів і підрозділів (параграфів) із зазначенням початкових сторінок. План роботи має відображати суть проблеми, її складність і логіку дослідження. Назви розділів і підрозділів повинні бути стислими і зрозумілими, літературно грамотними, тісно пов'язаними з назвою роботи, але не повторювати її.

У вступі (1–2 стор.) дається наукове обґрунтування актуальності та значення обраної теми; формулюється мета, завдання і об'єкт дослідження; наводиться перелік застосованих методів дослідження; визначається інформаційна база дослідження.

3.2. Вимоги до теоретичного розділу

У теоретичному розділі студент повинен показати свої науково-дослідницькі компетенції. Він має визначитись із методологією дослідження, для чого від нього вимагається розкрити сучасний стан наукової думки в галузі проблем досліджуваної теми, проаналізувати різні теорії та погляди, висловити й обґрунтувати свою точку зору на прийнятність підходів до аналізу, навести аналіз основних категорій і понять та сформулювати проблемні питання, спираючись на обрану методологію.

У розділі викладаються основні теоретичні положення теми, проводиться аналіз існуючих різноманітних поглядів (у т.ч. і власних) на ті чи інші аспекти (можна зробити критичний огляд відповідних наукових джерел, у тому числі зарубіжних), виявляються проблеми, що потребують розв'язання в теоретичному, методичному та прикладному плані.

Важливе місце в даному розділі посідає викладення методик аналізу визначених проблем, що буде використано у наступних частинах роботи. Автор має продемонструвати свою обізнаність із методами аналізу та на основі їх критичного огляду обґрунтувати вибір найбільш придатного для обраного напрямку дослідження.

Загальний обсяг цього розділу має бути у межах 7-8 сторінок.

3.3. Вимоги до аналітичного розділу

У роботі над аналітичним розділом студент має шанс проявити й використати свої аналітично-контрольні компетенції. Він повинен ґрунтовно проаналізувати фактичний стан досліджуваної проблеми виключно на матеріалах обраної організації (бази практики, місця постійної роботи).

У цьому розділі необхідно здійснити аналіз і оцінку конкретних сфер діяльності об'єкта дослідження та середовища, що його оточує. Описувати історію виникнення і розвитку недоцільно.

Розділ повинен бути максимально насиченим фактологічною інформацією (таблиці, графіки, діаграми, схеми), яка відображає результати міжнародної

економічної діяльності у обраній сфері за останні 3-5 років, так і характеризує середовище діяльності, тенденції розвитку.

Слід чітко розмежувати джерела походження використаної при аналізі інформації: що запозичене з літератури, що одержано з документів організації, а які дані здобуті шляхом власних спостережень, експериментів, розрахунків, соціологічних опитувань тощо.

На основі вивчення, обробки та узагальнення аналітичних матеріалів студент повинен виявити вплив позитивних і негативних чинників, установити причини недоліків, оцінити можливості підприємства (організації) щодо підвищення ефективного розвитку тих чи інших напрямків міжнародної економічної діяльності.

Розділ завершується оцінкою одержаних результатів.

Оптимальний обсяг розділу 8 сторінок.

3.4. Вимоги до конструктивного розділу

Підготовка цього розділу курсової роботи вимагає від студента найбільших творчих зусиль. Саме тут він має застосувати і довести свої нормувально-планувальні та інноваційно-проектні компетенції.

Конструктивний розділ курсової роботи має містити обґрунтовані пропозиції студента, спрямовані на досягнення мети, визначеної у вступі. Характер і зміст заходів, що пропонуються, повинні базуватися на аналізі, проведеному в другому розділі курсової роботи. Увагу слід акцентувати на обґрунтуванні **конкретних пропозицій** щодо прийняття стратегічних управлінських рішень, які спрямовані на розвиток нових і підвищення ефективності діючих форм і методів міжнародної економічної діяльності досліджуваних суб'єктів. Невід'ємною частиною обґрунтування пропонованих студентом заходів має бути *посилання на економічну ефективність*.

Однією з ознак високої якості бакалаврської курсової роботи є застосування економіко-математичних методів як під час аналізу, так і при обґрунтуванні запропонованих заходів.

Обсяг розділу має бути в межах 8-10 сторінок.

3.5. Вимоги до висновків

Висновки є завершальною частиною курсової роботи. Вони мають бути подані у вигляді тез, бути стислими, підтверджувати актуальність теми, зроблених під час аналізу оцінок та узагальнень, містити рекомендації автора, бути прив'язаними до поставлених у вступі завдань та характеризувати очікувану економічну ефективність наданих пропозицій. Ознайомлення з текстом висновків повинно сформуванати уявлення про ступінь реалізації автором курсової роботи поставленої мети та завдань. Обсяг висновків – 1–2 сторінок.

IV. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

4.1. Текст

Важливим етапом виконання курсової роботи є оформлення її тексту. Від цього суттєво залежатимуть її якість, а отже, і підсумкова оцінка.

Курсова робота має бути виконаною та оформленою з дотриманням усіх технічних вимог до наукових робіт. Текст роботи має бути набраний на комп'ютері з дотриманням усіх вимог.

Текст виконується літературною українською мовою на комп'ютері, на листах білого паперу формату А4 з однієї сторони листа. Робота друкується в Word, розміри полів: верхнє і нижнє – 20 мм, праве – 10 мм, ліве – 25 мм. Тип шрифту - Times New Roman, розмір шрифту 14, міжрядковий інтервал – 1,5, до тексту застосовується вирівнювання по ширині. Номер сторінки – внизу, по центру сторінки.

Курсова робота починається з **титульного аркуша**, за титульним аркушем послідовно розміщують: **зміст роботи, перелік умовних скорочень** (якщо вони передбачені), **вступ, перший, другий, третій розділи, висновки, список використаних джерел, додатки.**

У змісті зазначають початкові сторінки кожного розділу (і параграфа). Назви розділів і параграфів у змісті та тексті мають бути однаковими. Вступ нумерують з 2 сторінки.

Вступ, перший розділ, висновки і список літератури починаються з нової сторінки, а наступний підрозділ – одразу після закінчення попереднього.

Розділи, підрозділи, пункти й підпункти слід нумерувати арабськими цифрами та друкувати з абзацним відступом.

Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах усього тексту за винятком додатків (1, 2, 3).

Номер підрозділу (пункту, параграфа) включає номер розділу та порядковий номер підрозділу (пункту параграфа), відокремлені крапкою (1.1, 1.2, ...).

Після номера розділу, підрозділу, в тексті роботи крапку не ставлять.

Заголовки

Текст основної частини дисертації поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти.

Заголовки структурних частин дисертації “ЗМІСТ”, “ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ”, “ВСТУП”, “РОЗДІЛ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, “ДОДАТКИ” друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу по центру. **Крапку в кінці заголовка не ставлять.** Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці в підбір до тексту, ставиться крапка.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка) та текстом повинна дорівнювати **3-м інтервалам** (ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛИ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ).

Переліки

У тексті пунктів або підпунктів можуть бути переліки. Перед кожною позицією переліку слід ставити дефіс або (за необхідності послатися в тексті на один із переліків) арабську цифру, після якої ставлять дужку. Для подальшої деталізації переліку необхідно використовувати малі літери, після яких ставлять дужку.

Приклад:

- 1) _____
- a) _____
- б) _____
- 2) _____

4.2. Таблиці

Таблиці застосовують для кращого уточнення та зручності порівнювання показників. Цифровий матеріал, коли його багато або є потреба у зіставленні певних показників, як правило, оформлюють у таблиці. Таблиця є таким способом подання інформації, при якому цифровий або текстовий матеріал групується в рядки і графи, відокремлені одна від іншої вертикальними та горизонтальними лініями.

За змістом таблиці поділяються на аналітичні та неаналітичні. Аналітичні таблиці є результатом обробки й аналізу цифрових показників. Як правило, після таких таблиць робиться узагальнення про нове (виведене) знання, яке вводиться до тексту словами: «таблиця дає змогу зробити висновок, що...», «із таблиці видно, що...», тощо. Часто такі таблиці сприяють виявленню і формулюванню певних закономірностей.

До неаналітичних таблиць вміщують здебільшого необроблені статистичні дані, необхідні лише для подання інформації або констатації певного стану речей.

При оформленні таблиць слід дотримуватись певних правил. Зокрема, кожна таблиця повинна мати тематичний заголовок, що відображає її зміст. Назву слід розміщувати над таблицею. Слово “Таблиця” зазначають праворуч над першою частиною таблиці (Приклад оформлення таблиці наведено нижче) **не виділяючи**.

У разі перенесення частини таблиці на ту саму або інші сторінки, назву ставлять тільки над першою частиною таблиці. Над іншими частинами друкують слова “Продовження таблиці” або “Закінчення таблиці” із зазначенням номера (позначення) таблиці.

Приклад побудови таблиці

Назва таблиці		Таблиця (номер)...		
Головка		Заголовки граф		
				Підзаголовки граф
Рядки				

Боковик (заголовки рядків)   Графи (колонки)

Приклад: Джерело: за матеріалами підприємства, власна розробка, складено автором
або
Джерело: [15], [7, с.16], [7,15,24]

Всі вказівки на джерело: інтервал – одинарний, шрифт TNR-12.

Якщо в кінці сторінки таблиця переривається і її продовження буде на наступній сторінці, то в першій частині таблиці нижню горизонтальну лінію, що обмежує таблицю, не креслять.

У разі поділу таблиці на частини допускається її “шапка” або “боковик” замінити відповідно номерами стовпців і рядків. При цьому нумерують арабськими цифрами стовпці і (або) рядки першої частини таблиці.

Таблиці (за винятком таблиць у додатках) слід нумерувати арабськими цифрами наскрізно.

Таблиці кожного додатка позначають окремою нумерацією арабськими цифрами з додаванням перед цифрою позначення додатка.

Якщо у тексті роботи є тільки одна таблиця, то її позначають “Таблиця 1” (або “Таблиця А.1”, якщо таблицю наведено в додатку А.)

Допускається нумерувати таблиці в межах розділу. У цьому разі номер таблиці складатиметься з номера розділу та порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою (наприклад, таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу).

На всі таблиці мають бути посилання в тексті, які складаються зі слова “таблиця” із зазначенням її номера.

При оформленні вертикальні колонки таблиці нумерують тільки в тих випадках, коли у тексті на них є посилання або таблицю частково переносять; не треба включати в таблицю графу “№ п/п”. Якщо всі показники таблиці мають однакові одиниці виміру, їх виносять у заголовок таблиці, якщо різні – вказують збоку. Позначення одиниць виміру має відповідати вимогам стандарту.

Заголовок стовпця та рядків таблиці слід друкувати з великої літери, підзаголовки стовпців – з малої, якщо вони є продовженням заголовка, або з великої, якщо вони мають самостійне значення. У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять, заголовки і підзаголовки стовпців друкують в однині.

Таблиці ліворуч, праворуч і знизу, як правило, обмежують лініями.

Розділяти заголовки і підзаголовки боковика та стовпців діагональними лініями не допускається.

Горизонтальні й вертикальні лінії, що розмежовують рядки таблиці, можна не креслити, якщо брак таких не ускладнює користування таблицею.

Заголовки стовпців, як правило, друкують паралельно рядкам таблиці. За необхідності допускається перпендикулярне розміщення заголовків стовпців.

Шапку таблиці треба відокремлювати лінією від тексту таблиці.

Таблицю розміщують після першого посилання на неї в тексті. Посилання мають бути у тексті на всі таблиці. Таблицю розміщують уздовж сторінки або впоперек з відповідним поворотом її за годинниковою стрілкою.

Якщо рядки або стовпці таблиці виходять за формат сторінки, то таблицю поділяють на частини, які розміщують одна під одною або поряд, при цьому в кожній частині таблиці повторюють її шапку й боковик.

Інтервал таблиці – одинарний. Шрифт TNR-12

Таблиці які перевищують за розміром 2/3 (дві третини) аркушу виносяться у додатки.

4.3. Ілюстрації

Графічний матеріал

Графічний матеріал – рисунки, схеми, діаграми тощо – застосовують для детального встановлення властивостей або характеристик об'єкта дослідження роботи.

Графічний матеріал розміщується безпосередньо після першого посилання на нього, або на наступній сторінці, а за необхідності – у додатку (посилання на наявний графічний матеріал в тексті роботи є обов'язковим).

За наявності таблиць, що доповнюють графічний матеріал, таблиці слід розміщувати після графічного матеріалу. Графічний матеріал може мати тематичну назву, яку розміщують під ним.

За необхідності під графічним матеріалом розміщують пояснювальні дані. Слово “Рис.” з номером і назву подають після пояснювальних даних. Підпис під Ілюстрацією звичайно має чотири основних елементи:

- найменування графічного сюжету, що позначається скороченим словом «Рис.»;
- порядковий номер Ілюстрації, який вказується без знака номера арабськими цифрами;
- тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст із якомога стислою характеристикою зображеного;
- експлікацію, яка будується так: деталі сюжету позначають цифрами, які виносять у підпис, супроводжуючи їх текстом. Треба зазначити, що експлікація не замінює загального найменування сюжету, а лише пояснює його. Приклад:

Рис. 1.24. Напрямки і тенденції руху венчурного капіталу:

- 1– до розвинених країн (G7)
- 2– до країн, що розвиваються;
- 3– до країн периферії.

Інтервал експлікації – одинарний. Шрифт експлікації TNR-12.

Графічний матеріал (за винятком графічного матеріалу додатків) слід нумерувати арабськими цифрами наскрізно. Якщо рисунок один, його позначають “Рис. 1”.

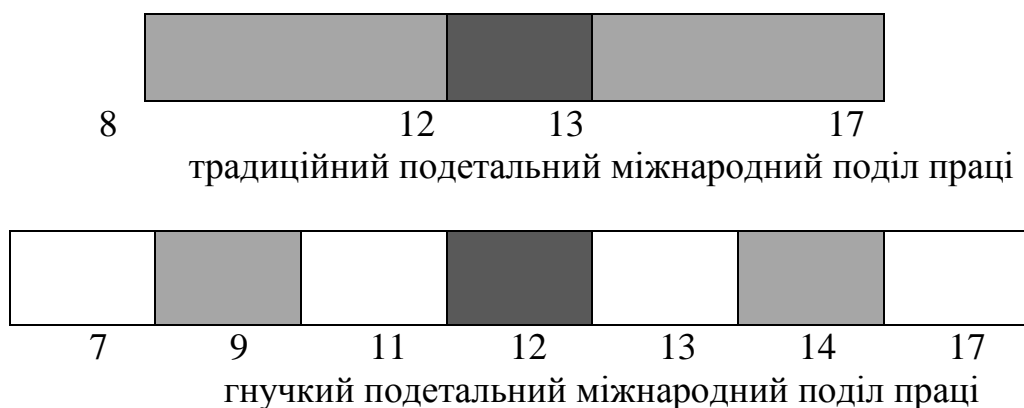
Графічний матеріал кожного додатка позначають окремою нумерацією арабськими цифрами з додаванням перед цифрою позначення додатка (Рис. А.3)

Рисунок (діаграму, схему тощо.), як правило, слід виконувати на одній сторінці. Якщо рисунок не вміщується на одній сторінці, дозволяється переносити його на інші сторінки. При цьому тематичну назву розміщують на першій сторінці, пояснювальні дані – на кожній сторінці і під ними друкують “Рис. ..., аркуш ...”, якщо є кілька рисунків, і “Рис. 1, аркуш ...”, якщо є один рисунок.

Ілюстрації позначаються словом "Рис." і нумеруються послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Наприклад: "Рис.3.1" (перший рисунок третього розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією.

Наприклад:

Рис.3.1. Варіанти традиційного та гнучкого подетального міжнародного поділу праці

Джерело: [15], [7, с.16], [7,15,24] або розроблено автором за матеріалами звіту підприємства

4.4. Формули

Формули, за винятком формул, що містяться у додатках, мають нумеруватися наскрізною нумерацією арабськими цифрами. Порядковий номер формули позначається у круглих дужках праворуч від неї. Одну формулу позначають (1).

Посилання у тексті на порядкові номери формули дають у дужках.

Приклад:

... у формулі (1).

Формули в додатках нумерують окремо арабськими цифрами в межах кожного додатка з додаванням перед цифрою позначення додатка.

Приклад:

... у формулі (B.1).

Можлива нумерація формул у межах розділу. У цьому разі номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули, відокремлених крапкою.

Приклад:

(3.1) – означає першу формулу третього розділу.

У формулі як символи фізичних величин слід застосовувати позначення, встановлені відповідними стандартами або іншими документами.

Пояснення символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули, якщо вони не пояснювалися в тексті, мають бути наведені безпосередньо під формулою.

Пояснення кожного символу слід давати з нового рядка в тій послідовності, в якій символи наведено у формулі. Перший рядок пояснення має починатися словом “де”.

Формули, що подаються одна за одною і не розділені текстом, відокремлюють комою.

Назви таблиць, рисунків, формул виконуються шрифтом "Ж", TNR-14, інтервал назви – одинарний.

4.5. Цитування та посилання на використані джерела

При написанні курсової роботи студент повинен давати посилання на джерела, матеріали з яких наводяться в роботі. Такі посилання дають змогу ідентифікувати документи та перевірити достовірність відомостей про цитування документа, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Якщо використовуються відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке дано посилання в курсовій роботі.

При використанні студентами науково-практичної, аналітичної та статистичної інформації з Інтернету посиланням в тексті роботи виконується за загальними правилами. *У курсовій роботі може бути використана інформація лише з офіційних джерел.*

Посилання подаються одразу після закінчення цитати у квадратних дужках, де вказується порядковий номер джерела у списку літератури та відповідна сторінка джерела (наприклад: [4, с. 35]), **або** під текстом цієї сторінки у вигляді зноски, в якій вказують прізвище та ініціали автора, назву джерела, видавництво, рік видання та сторінку (при повторному посиланні видавництво і рік видання можна не вказувати).

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні

допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути точними у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело.

4.6. Додатки

Матеріал, що доповнює положення стандарту, допускається розміщувати в додатках. Додатками можуть бути: графічний матеріал, таблиці великого формату, розрахунки, опис алгоритмів і програм задач, що розв'язуються на ЕОМ і т. ін.

Додатки можуть бути обов'язковими та інформаційними. Інформаційні додатки можуть бути рекомендованого або довідкового характеру.

Додатки позначають великими літерами української абетки, починаючи з А (за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь). Після слова “Додаток” друкують літеру, що позначає його послідовність. (Допускається позначення додатків літерами латинської абетки, за винятком літер І та О).

У разі повного використання літер української та латинської абеток допускається позначення додатків арабськими цифрами.

Якщо у стандарті один додаток, то він позначається “Додаток А”.

Кожний додаток слід починати з нової сторінки із зазначенням угорі посередині сторінки слова “Додаток” і його позначенням, а під ним у дужках для обов'язкового додатка друкують слово “**обов'язковий**” (для додатків А та Б). Додаток повинен мати заголовок, який друкують симетрично відносно тексту з великої літери окремим рядком.

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи, підрозділи, пункти, підпункти.

Запозичена з літературних або статистичних джерел інформація (формули, таблиці, схеми, графіки, висновки тощо) потребує обов'язкових посилань (у

квадратних дужках) на порядковий номер джерела у списку використаної літератури та номери сторінок, із яких узято інформацію.

4.7. Бібліографічний опис використаних джерел

До списку використаної літератури слід включати тільки ті джерела, на які є посилання у тексті.

Рекомендовані літературні джерела:

- 1) Закони України;
- 2) інструкції та нормативні акти міністерств і відомств;
- 3) наукова, навчально-методична, спеціальна література, видана українською або російською мовами;
- 4) наукова, навчально-методична, спеціальна література, видана іноземними мовами.
- 5) наукова, аналітична, статистична інформація, що розміщена в мережі Internet (наприклад, www.kiev.gov.ua)

Джерела можна розміщувати в списку одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті (найзручніший для користування); в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків (у разі використання зносок).

Для нормативно-правових актів необхідно вказувати офіційні видання (Відомості Верховної Ради України, Офіційний вісник України, газета “Урядовий кур’єр”, Зібрання постанов Уряду України). Не слід посилатися на електронні бази даних та інші видання (книги), які не є офіційними джерелами змісту нормативно-правових актів.

Приклади запису джерел:

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини : Навчальний посібник / Амеліна І. В., Попова Т. Л., Владимиров С. В. - К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 256 с.
2. Глобальні тренди міжнародних відносин: Монографія – К.: Вадекс, 2020. – 524 с. – С. 28-40.

3. European Free Trade Association (EFTA) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://efta.int/>

Для електронних джерел обов'язковий запис: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://>

Для використаних друкованих джерел: необхідно вказувати або загальну кількість сторінок, або поряд з цим уточнювати сторінки використаної (прочитаної) частини тексту:

– К.: Вадекс, 2020. – 524 с. – С. 28-40.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова навчальна література курсу «Міжнародні економічні відносини»

1. Міжнародні економічні відносини: Навч. посіб. / С.В. Сіденко, О.М. Іваницька, О.В. Кузнецов [та ін.]; за ред. д.е.н., проф. С.В. Сіденко. - К.: НАУ, 2015. - 468 с.
2. Міжнародні економічні відносини: Навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Панкова, Н.Б. Даниленко. — 9-те вид., стер. – К. : Знання, 2013.
3. Алієва-Барановська В.М., Дахно І.І. Глобальний бізнес: навч. посібник-довідник / Алієва-Барановська В.М., Дахно І.І. – Київ: Центр учбової літератури, 2013. – 560 с.
4. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини : Навчальний посібник / Амеліна І. В., Попова Т. Л., Владимиров С. В. - К. : «Центр учбової літератури», 2013. - 256 с.
5. Горбач Л.М., Плотніков О.В. Міжнародні економічні відносини : Підручник. – К.: Кондор, 2005. - 358 с.
6. Дзюблюк О.В. Валютна політика: Підручник. – К.: Знання, 2007. – 422 с.
7. Крилова Н.В. Міжнародна торгівля: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 365 с.
8. Лук'яненко Д. Г. Міжнародна економіка : Підручник / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук. – К. : КНЕУ, 2014. - 762 с.
9. Мальський М.З., Мацях М.М. Теорія міжнародних відносин: підручник / М.З. Мальський, М.М. Мацях. – 4-те вид., переробл. і доповн. – К.: Знання; Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 406 с.
10. Международные экономические отношения : Учебник для студентов вузов, обучающихся по экономическим специальностям / Под ред. В.Е. Рыбалкина. — 9-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. – 647 с.
11. Міжнародна економіка: навч. посіб. / За ред. Г. Е. Гронтковської /Г. Е. Гронтковська, О. І. Ряба, А. М. Венцурик, О. І. Красновська. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 384 с.
12. Міжнародні економічні відносини : Підручник / За редакцією Голікова А. П., Довгаль О.А. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – 602 с.
13. Міжнародні економічні відносини : Навч. посібник / Козак Ю.Г., Заєць М.А., Sporek T., Gribinsea A., Shengelia T. та ін. – Одеса: ТОВ Плутон, 2016. – 352 с.
14. Міжнародні економічні відносини : Підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін.; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – 612 с.
15. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / С.В. Сіденко, О.М. Іваницька, О.В. Кузнецов [та ін.]. – К.: НАУ, 2015 – 468 с.
16. Міжнародні системи та глобальний розвиток: підручник / В.А.Манжола, О.А.Коппель, М.Г.Капітоненко та ін.; за ред. Л.В.Губерського; Київ. Нац.ун-т ім.

Т.Шевченка. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К.: Знання, 2014. – 526 с.

17. Міжнародні фінанси: навч. посібник / Князь С. В., Георгіаді Н. Г., Князь О. В., Дзюбіна К. О., Григор'єв О. Ю., Лакіза В. В. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2013. – 364 с.

18. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини. Історія: Підручник. – К.: Либідь, 2006. - 384 с.

19. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: теорія. – Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів / А.С.Філіпенко. – Київ: «Либідь», 2008. – 408 с.

Додаткова література:

1. Bellafiore M. One Good Trade: Inside the Highly Competitive World of Proprietary Trading (Wiley Trading Book 454)–2010. – 369 p.

2. Competitive Advantage of Nations. — New York: Free Press, 1990 (2nd. ed. — New York: Free Press, 1998. — 896 p.

3. Coyle John J., Novack Robert A., et al. Transportation: A Global Supply Chain Perspective – 2015. – 463 p.

4. David P. International Logistics: The Management of International Trade Operations –2017. – 1079 p.

5. Innovative Trends in World Trade Development: the monograph / Rumyantsev A.P., Sidenko S.V., Bila S.O. et al.; edited by Prof. Rumyantsev. – Kyiv: NAU, 2018. – 416 p.

6. Palgrave Macmillan UK, 1969. – 281p.

7. Pomeranz K., Topik S. The World That Trade Created: Society, Culture, and the World Economy, 1400 to the Present– 2012. – 240 p.

8. Samuelson Paul A. International Economic Association Series. – Publisher Palgrave Macmillan UK, 1969. – 281p.

9. Tatarenko N. National economic interests: cultural dimensions and global context //Науковий вісник Дипломатичної академії України. Серія «Економічні науки». Випуск 24.– К.: ДАУ, 2016. – С. 4-12. – (0,6 др.арк.)

10. Tatarenko Natalia. Solidarism in Global and National Economies: institutional discourse //Eastern Europe: Regional Studies: Monograph / V. Teosa, V. Tsivatyi, M. Matsaberidze & other. – Chişinău: Moldova State Univ., Tbilisi State Univ., Diplomatic Acad. of Ukraine.– 2017.– ISBN 978-9975-71-954-4 – 359 p. – P. 214-236.

11. Глобальні тренди міжнародних відносин: Монографія – К.: Вадекс, 2020. – 524 с.

12. Міжнародна економічна діяльність України : Навчально-методичний посібник / Новицький В.Є., Мартинюк О.В., Руденко Ю.М. – К.: КНЕУ, 2003. – 260 с.

13. Портер М., Такеути Х., Сакакибара М. Японская экономическая модель. Может ли Япония конкурировать? — М.: «Альпина Паблишер», 2005. — 262 с.

14. Портер М. Конкурентное преимущество: Как достичь высокого результата и обеспечить его устойчивость / пер. с англ. Е. Калининой. — М.: «Альпина Паблишер», 2008 (2-е изд. — 2008). — 720 с.
15. Савельев Є.В. Міжнародна економіка: Підручник / Лук'яненко Д. Г., Поручник А.М., Столярчук Я. М. — Тернопіль : Економічна думка, 2001. - 504 с
16. Самуэльсон П. Э. Монополистическая конкуренция — революция в теории // Вехи экономической мысли. Том 2. Теория фирмы / Под общ. ред. В. М. Гальперина. — СПб: Экономическая школа. 1999. — С. 354—370.
17. Самуэльсон П. Э. Проблемы трансферта и транспортные издержки // Вехи экономической мысли Т.6 Международная экономика- М.: ТЕИС, 2006. — С. 364—390.
18. Самуэльсон П. Э., Столпер У. Протекционизм и реальная заработная плата // Вехи экономической мысли. Т. 6. Международная экономика. — М.: ТЕИС, 2006, С. 188—204. — ISBN 5-7598-0439-1
19. Світова економіка : Підручник / Філіпенко А.С., Будкін В.С., Рогач О.Сю та ін. — К.: Либідь, 2007. — 584 с.
20. Стройко Т.В. Міжнародні організації : Навчальний посібник / Т.В. Стройко. — К.: Кондор-Видавництво, 2016. —249 с.
21. Татаренко Н.О. Економічний вимір глобальних трендів міжнародних відносин // Глобальні тренди міжнародних відносин: Монографія. — К.: Вадекс, 2020. — 524 с. — С.284-320.
22. Татаренко Н.О. Камералізм як ментальне підґрунтя економічної політики і як основа моделі економічного розвитку / Австрія і Україна на історичних перехрестях: Науковий збірник. — К.: ДАУ, 2016. — 316 с. — С. 88-119.— (1,6 др.арк.)
23. Татаренко Н.О. Політика реалізації угоди про асоціацію України і ЄС у контексті торгових війн //Стратегічна панорама (Журнал Національного інституту стратегічних досліджень), 2016. — № 1.— К.: НІСД, 2016. — С. 40-51.— (1,0 др.арк.)
24. Татаренко Н.О. Стратегии национального развития в контексте формирования нового мирового порядка. Исторический контекст французской экономической модели // Франция в глобальном мире: поиск конкурентной стратегии: Монография /Я.М.Столярчук, Н.А.Татаренко, А.М.Поручник, К.И.Звиргзде. — К.:ДАУ, 2017. — 322 с. - С. 10-150.
25. Татаренко Н.О. Торгова війна з Російською Федерацією: оцінка потенціалу географічної диверсифікації експорту України з метою нівелювання ризиків торговельних відносин з РФ. //Науковий вісник Дипломатичної академії України. Серія «Економічні науки». Випуск 26. — К.: ДАУ, 2016. — С. 218-238. — (1,1 др.арк.)
26. Татаренко Н.О. Угода про асоціацію України з ЄС та торгова війна з Російською Федерацією // Науковий вісник Дипломатичної академії України. Серія «Економічні науки». Випуск 23. — К.: ДАУ, 2016. — С. 13-24. — (0,8 др.арк.)
27. Фабер М. Глобальное распределение активов: Лучшие мировые инвестиционные стратегии – Russian Edition, Альпина Паблишер , 2020. — 348 р.
28. Ричка М.А. Іноземне інвестування фінансового сектору України: банків і страхових компаній / М.А. Ричка // Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право). — 2013. — № 2. — С. 174-182.

29. Ричка М.А. Кредитування авіакосмічної галузі України / М.А. Ричка // АВІА-2013: XI міжнар. наук.-техн. конф., 21-23 травня 2013 р.: тези доп. – К., 2013. – Т. VI. – С. 222-225.
30. Ричка М.А. Роль фондових бірж для авіабудівної галузі України / М.А. Ричка // Інтегровані інтелектуальні робототехнічні комплекси (ІРТК – 2013): VI міжнар. наук.-практ. конф., 27-29 травня 2013 р.: тези доп. – К., 2013. – С. 311-312.
31. Ричка М.А. Макроекономіка / М.А. Ричка // Практикум для студентів напрямів підготовки 6.030203 «Міжнародні економічні відносини», 6.030206 «Міжнародний бізнес». – К.: НАУ, 2014. – 32 с.
32. Ричка М.А. Аналіз іноземного інвестування України в глобалізаційних процесах [Електронний ресурс] / М.А. Ричка, А.О. Ільченко // Інфраструктура ринку. - 2020. - № 42. - С. 46-53. - Режим доступу до ресурсу: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/42_2020_ukr/10.pdf *Index Copernicus*
33. Ричка М.А. Аналіз інтернет-торгівлі в глобальному середовищі / М.А. Ричка, Ю.В. Попова // Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право). – 2015. – № 2. – С. 112-119.
34. Ричка М.А. Альянси в авіаційній та космічній галузях України в системі світової конкурентоспроможності / М.А. Ричка // ПОЛІТ: XI міжнар. наук. конф. студентів та молодих вчених, 3-4 квітня 2014 р.: тези доп. – К., 2014. – С. 512.
35. Ричка М.А. Національна банківська система у співпраці з авіакосмічною галуззю / М.А. Ричка // Національні економічні стратегії розвитку в глобальному середовищі: міжнар. наук.-практ. конф., 9 квітня 2014 р.: тези доп. – К., 2014. – С. 56-60.
36. Ричка М.А. Методологія управління фінансовими ресурсами та розрахунки авіакосмічної галузі в сучасній світовій глобальній системі / М.А. Ричка // Формування ринкових відносин в Україні: зб. наук. праць. – К.: НДЕІ, 2014. – Вип.5(156). – С. 102- 106.
37. Ричка М.А. Лізінг як спосіб функціонування та можливість розвитку української авіаційної промисловості / М.А. Ричка // Інтегровані інтелектуальні робототехнічні комплекси (ІРТК – 2014): VII міжнар. наук.-практ. конф., 19-20 травня 2014 р.: тези доп. – К., 2014. – С. 423-424.
38. Побоченко Л.М., Чиженко І.О. Сучасні тенденції розвитку світового ринку бізнес-авіації // Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право). – 2017.– №1. – С. 138-144. – Режим доступу: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/43523>
39. Ричка М.А., Тітаренко А.О. Сучасні реалії України в СОТ // Україна і світ: перспективи та стратегії розвитку: електронний збірник наукових праць. – № 1. – Випуск 4. – К.: ННІМВ НАУ, 2017. – С.151-161. – Режим доступу: http://imv.nau.edu.ua/images/stories/201705/ukrisvit_0117.pdf
40. Сидоренко К.В. Генезис и гносеология инфраструктуры / К. В. Сидоренко // Sciences of Europe. – 2016. – №9. – V.1. – P. 55-60. – Режим доступу: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/42959>
41. Біла С.О. Вплив техноглобалізму на реформування світового ринку праці // Сучасні наукові погляди на економічні механізми стимулювання соціально-економічного розвитку: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м.Ужгород, 16 лютого 2019 року) / За заг.ред.: М.М.Палінчак,

В.П.Приходько, А.Кrynski. – у 2-х частинах. – Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2019. – Ч.1. – С. 21 – 24. – Режим доступу: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/40245>

Інформаційні Інтернет-ресурси

World Bank Group. World Development Indicators [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://databank.worldbank.org>

World Food and Agriculture – Statistical pocketbook 2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fao.org/3/ca6463en/ca6463en.pdf>

Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>.

The sustainable development goals report 2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://unstats.un.org/sdgs/report/2019/>

Economic Community of Central African States (ECCAS) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ceeac-eccas.org/>

Economic Community of West African States, also known as ECOWAS [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ecowas.int/>

D-7 Organization for Economic Cooperation, also known as Developing-7 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.developing7.org/>

Economic Cooperation Organisation or ECO [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ecosecretariat.org/>

European Free Trade Association (EFTA) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://efta.int/>

International Energy Agency (IEA) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iea.org/>

Group of 20 (G20) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://g20.org/>

International Monetary Fund (IMF) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.imf.org/>

International Organization for Standardization (ISO) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://iso.org/>

Consumers International (CI) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.consumersinternational.org/>

Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oecd.org/>

Organisation of Eastern Caribbean States (OECS) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oecs.org/>

South Asian Association for Regional Cooperation (SAARC) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.saarc-sec.org/>

United Nations Industrial Development Organization (UNIDO) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unido.org/>

World Bank (WB) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://worldbank.org/>

Multilateral Investment Guarantee Agency (MIGA) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.miga.org/>

International Bank for Reconstruction and Development (IBRD) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.worldbank.org/ibrd/>

International Centre for Settlement of Investment Disputes (ICSID) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://icsid.worldbank.org/>

International Development Association (IDA) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.worldbank.org/ida/>

International Finance Corporation (IFC) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ifc.org/>

Food and agricultural organization FAO [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.fao.org/>

Air Transportation Global Market Report 2020 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.thebusinessresearchcompany.com/report/air-transportation-global-market-report>

5 Trends for the Global Airlines Industry [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.wns.com/insights/articles/articledetail/62/5-trends-for-the-global-airline-industry>

ЗРАЗОК оформлення титульного аркуша курсової роботи

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН І БІЗНЕСУ

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

на тему:

«АЛЬЯНСИ В АВІАЦІЙНІЙ ГАЛУЗІ В СИСТЕМІ СВІТОВОЇ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ»

Виконав:

студент III курсу ОП "Міжнародний бізнес"
Іванов Іван Іванович
групи 302 - МБ

Науковий керівник:

доцент кафедри міжнародних
економічних відносин і бізнесу,

Ричка М.А.

Київ - 2021

ЗРАЗОК оформлення змісту

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. Методологія дослідження транснаціональної підприємницької діяльності.....	5-8
1.1. Теорії інтернаціоналізації підприємницького капіталу	
1.2. Еволюція моделей транснаціонального бізнесу	
1.3. Методи та критерії оцінки ефективності діяльності ТНК	
РОЗДІЛ II. Позиції європейського транснаціонального бізнесу у глобальній економіці.....	9-17
2.1. Сучасні особливості і тенденції розвитку європейської транснаціональної бізнес-архітектури	
2.2. Позиціювання європейських ТНК на глобальних ринках	
2.3. Механізми підтримки транснаціонального бізнесу в ЄС	
РОЗДІЛ III. Стратегічні пріоритети діяльності європейських ТНК на ринку України.....	18-24
3.1. Напрямки і проблеми розвитку діяльності європейських ТНК в Україні	
3.2. Оцінка наслідків залучення ПІІ в економіку України з країн ЄС	
3.3. Механізми та інструменти ефективною інтеграції вітчизняних компаній у ділові моделі європейських ТНК	
ВИСНОВКИ.....	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	26-27
ДОДАТКИ	

СПИСОК ТЕМАТИК КУРСОВИХ РОБІТ
з дисципліни "Міжнародні економічні відносини"

1. Міжнародна торгівля авіапослугами: особливості і тенденції розвитку
2. Міжнародний обмін авіаційними послугами і їхній баланс
3. Міжнародні кредитні відносини і інвестування авіаційної галузі
4. Міжнародна інтеграція національних авіаційних галузей
5. Процеси монополізації та транснаціоналізації в сфері авіаційних перевезень і міжнародна система запобігання їм
6. Регулювання розвитку авіаційної галузі: міжнародна і національна складові
7. Міжнародні інститути координації економічної діяльності в авіаційній сфері
8. Державне регулювання національної авіаційної галузі: методи, причини і наслідки
9. Роль і форми участі держави в розвитку міжнародної інфраструктури авіаційної галузі
10. Міжнародна конкуренція в сфері авіаційних послуг і її наслідки
11. Економічна ефективність міжнародної діяльності авіаційної галузі України
12. Вантажні авіаперевезення: світові тренди і позиціонування України
13. Пасажирські авіаперевезення як важливий напрямок міжнародної економічної діяльності України
14. Розвиток інфраструктури авіаційної галузі та показники її ефективності: міжнародний і український кейс
15. Міжнародне співробітництво з розбудови світової авіаційно-транспортної інфраструктури і сфери авіаційних послуг
16. Адміністративні методи регулювання зовнішньої торгівлі
17. Валютна політика держави – основні цілі та методи реалізації
18. Валютні ринки в сучасних умовах
19. Валютний курс та фактори, що на нього впливають
20. Введення єдиної європейської валюти як найважливіший етап створення економічного союзу країн ЄС
21. Вплив міжнародної трудової міграції на економіку країн-донорів.
22. Вплив трудової міграції на економіку країн-реципієнтів.
23. Зовнішньоторговельний баланс України і напрямки його врівноваження
24. Державне регулювання міжнародної торгівлі: цілі та методи впливу
25. Державне регулювання міжнародної трудової міграції в країнах - донорах
26. Державне регулювання міжнародної трудової міграції в країнах-реципієнтах
27. Європейський Союз – найбільш розвинене інтеграційне економічне угруповання в світі
28. Спільне і відмінності між інтеграційними угрупованнями ЄС та АСЕАН
29. НАФТА як інтеграційне угруповання: основні характеристики і напрямки діяльності
30. ОПЕК: функції, принципи діяльності і вплив на стан розвитку світового нафтового ринку

31. Місце зовнішньоекономічних зв'язків у розвитку економіки країн
32. Іноземні інвестиції: поняття та основні форми
33. Роль іноземних інвестицій у розвитку економіки приймаючої країни
34. Інвестування зарубіжних країн як форма міжнародної економічної діяльності
35. Сучасні тренди в географічній структурі експорту капіталу
36. Криза зовнішньої заборгованості і шляхи її урегулювання
37. Наднаціональне регулювання зовнішньої торгівлі
38. Міжнародна міграція робочої сили, її види та основні напрямки міграційних потоків
39. Міжнародна економічна інтеграція – поняття, причини виникнення та розвитку
40. Міжнародне науково-технічне та наукове співробітництво: стан і перспективи розвитку
41. Міжнародний поділ праці – основа міжнародних економічних відносин
42. Міжнародна конкуренція і міжнародний поділ праці
43. Міжнародні торгові угоди: поняття та основні види
44. Міжнародний валютний фонд: причини створення та основні принципи і напрямки діяльності
45. Міжнародний кредит, його сутність і основні форми.
46. Основні види балансів міжнародних розрахунків
47. Основні форми інтеграційних об'єднань: відмінності у принципах створення
48. Протекціонізм і лібералізм як основні типи зовнішньоекономічної політики держави
49. Україна в СОТ: переваги та виклики
50. Угода про Асоціацію України з Європейським союзом: проблеми реалізації і перспективи співробітництва
51. Вільні економічні зони – причини створення та ефективність
52. Митний тариф як найважливіший інструмент регулювання міжнародної торгівлі
53. Транснаціональні корпорації як важлива форма міжнародної економічної взаємодії
54. Економічні методи регулювання зовнішньої торгівлі
55. Економічні методи регулювання міжнародного співробітництва
56. Особливості політики співробітництва України з міжнародними валютно-фінансовими організаціями в умовах фінансової кризи
57. Позиціонування України у глобальному економічному середовищі
58. Політика розвитку транзитного потенціалу України
59. Використання транзитного потенціалу України в умовах євроінтеграції
60. Економічна експансія як наслідок і чинник посилення конкурентоспроможності країн
61. Економічна дипломатія як складова реалізації зовнішньоекономічної політики держав
62. Європейський вектор інтеграції України: політико-економічні аспекти
63. Соціалізація міжнародних економічних відносин – новий тренд їхнього розвитку

Таблиця 1.4

Варіанти виведення доходів ТНК за кордон

Показники	Філіал у країні з низьким рівнем оподаткування. Ставка податку 10 %		Материнська компанія в країні з високим рівнем оподаткування. Ставка податку 34 %		Сукупний дохід ТНК	
	Варіант А	Варіант Б	Варіант А	Варіант Б	Варіант А	Варіант Б
Валовий дохід	550	700	2000	2000	2000	2000
Вартість реалізованих товарів	400	400	(550+300)	(700+300)	700	700
Валовий прибуток	150	300	1150	1000	1300	1300
Загально-фірмові витрати	100	100	500	500	600	600
Доход до сплати податків	50	200	650	500	700	700
Податки	5	20	221	170	226	190
Чистий дохід	45	180	429	330	474	510

Джерело: [20]

Таблиця 2.4

ТОП-10 фармацевтичних компаній ЄС за ринковою вартістю, 2014 рік

Місце у секторі	Місце серед компаній ЄС	Компанія	Країна	Ринкова вартість млн. Є	Оборот, млн. Є	Чистий прибуток, млн. Є	Сукупні активи млн. Є
1	1	Roche	Швейцарія	258 542	52 385	12 501	64 344
2	4	Novartis	Швейцарія	229 770	60 869	9 492	118 878
3	9	Sanofi	Франція	138 132	45 570	5 105	126 251
4	10	GlaxoSmithKline	ВБ	128 915	43 882	9 000	66 228
5	19	Novo Nordisk	Данія	100 804	15 395	4 639	12 178
6	30	AstraZeneca	ВБ	81 492	27 171	2 701	54 694
7	115	Shire	ВБ	28 866	5 214	702	8 181
8	180	Grifols	Іспанія	17 057	3 765	474	7 975
9	196	UCB	Бельгія	15 580	4 685	284	12 924
10	257	Novozymes	Данія	11 699	2 164	405	2 956

Джерело: [43]

ЗРАЗОК оформлення рисунків

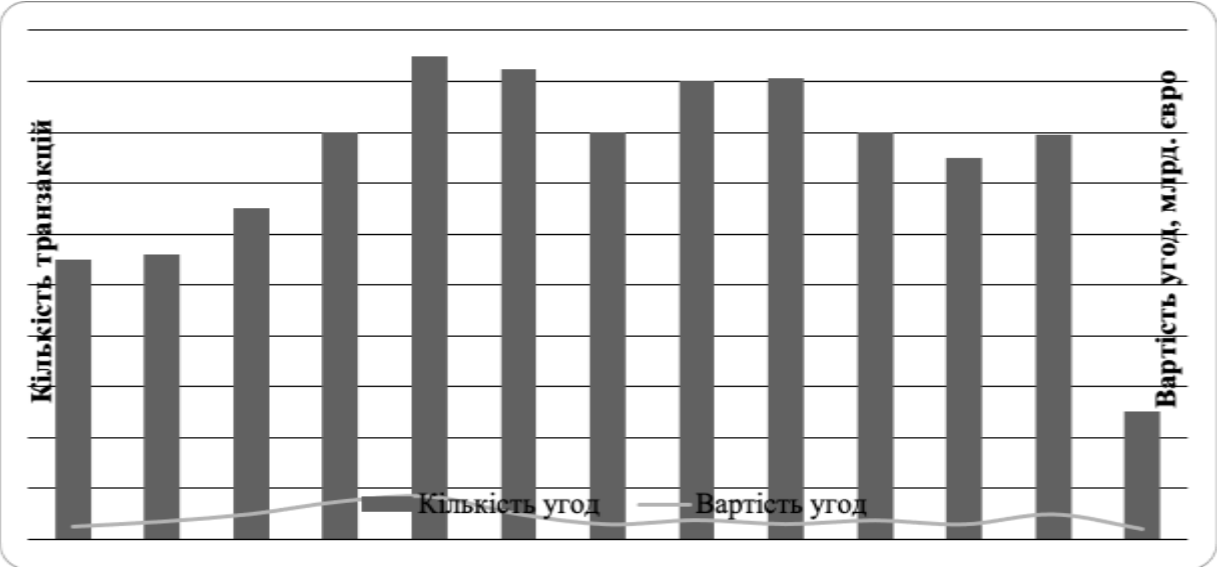

Рис. 2.1 Кількість і вартість злиттів та поглинань у ЄС, 2003-2015 рр.

Джерело: [30]

Рис. 2.13 Горизонтальні мережі взаємодії та ухвали рішень в ЄС

Джерело: [53]

В І Д Г У К
на курсову роботу студента
Факультету міжнародних економічних
кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу
спеціальності 292 "Міжнародні економічні відносини"

_____ (прізвище, ініціали)

на тему: _____

(назва теми)

1.Актуальність теми: _____

_____

2.Що є позитивного в роботі: _____

_____

3. Наявність самостійних розробок автора, наукова новизна: _____

_____

4. Якість роботи: _____

_____

5. Наявність недоліків: _____

_____

6. Загальна оцінка курсової роботи та висновок про її допущення до захисту:

_____

Науковий керівник _____

(посада, вчене звання, вчений ступінь)

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

“ ____ ” _____ 2021 р.

Навчальне видання

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Методичні рекомендації
щодо підготовки та захисту курсової роботи
з навчальної дисципліни
«Міжнародні економічні відносини»
для студентів

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини»

Освітньо-професійна програма: «Міжнародний бізнес»

Укладачі:

Татаренко Наталія Олексіївна
Ричка Марина Анатоліївна